

Словаччина – Україна: транскордонна співпраця

Президент Словачької Республіки 1999 – 2004 рр. Рудольф Шустер, голова Пряшівського самоврядного краю (ПСК) Мілан Маєрський і голова Кошицького самоврядного краю (КСК) Растіслав Трнка 14 листопада 2018 р.

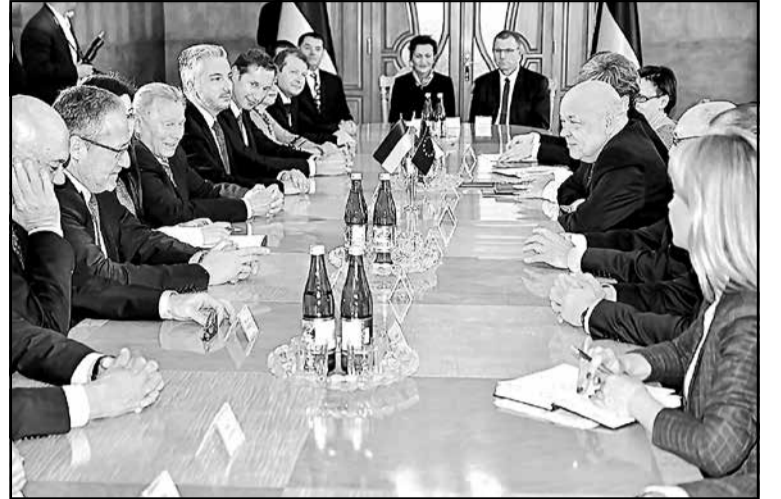
дентів навчається в Східній Словаччині. У Пряшеві маємо навіть українську гімназію, а в Ужгороді діти відвідують початкову школу з словацькою мовою навчання. Багато українців працює у нас у галузі охорони здоров'я і туризму.

ретину кордону Матювські Войковці – Павлово, який може полегшити транспортне навантаження на кордоні».

Регіони-партнери довгими роками працюють разом над проектами в галузі культури, освіти і туризму. Однак, найбільшою проблемою голови самоврядних країв вважають незадовільну транспортну інфраструктуру і довгий час чекання на кордоні, що негативно позначається на розвитку туризму.

«Ми дуже раді, що був схвалений проект модернізації транспортної лінії між Пряшівським краєм і Транскарпатським регіоном в Україні в розмірі 4 млн. євро. Тим не менш, ми повинні взяти на себе ініціативу і грати важливу роль у відкритті пункту перетину кордону Улич – Забрідь в словацько-українському пограниччі. Цей перехід дуже важливий особливо для жителів села Улич, де до українського кордону 2 км пішки, але вони реально повинні проїхати близько 59 км до найближчого перетину кордону Убля – Великий Березний», – пояснив Мілан Маєрський.

«Частково ситуацію могло б вирішити розширення існуючого перетину кордону у Вишньому Німецькому, але більш правильним рішенням була б реалізація двадцяти-

▲ Під час переговорів.

річного проекту будівництва пункту пропуску Чорна н/Тисі – Соломоново, який, проте, навіть через двадцять років все ще тільки на папері», – сказав Растіслав Трнка.

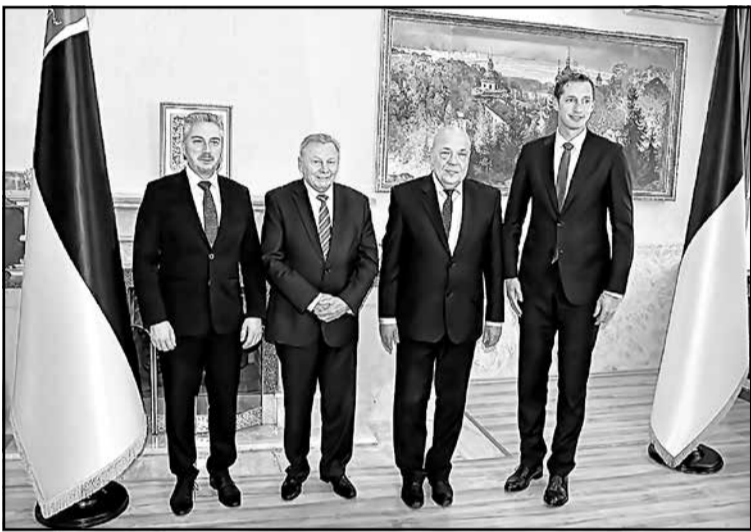
І ці теми були предметом обговорення представників двох самоврядних країв з головою Закарпатської обласної державної адміністрації Геннадієм Москалем. Голови ПСК і КСК разом з Рудольфом Шустером в Ужгороді також зустрілися з генеральним консулом СР Мирославом Мойжитою і Надзвичайним і Повноважним послом СР в Україні Мареком Шафином.

Крім того, делегація відвідала початкову школу з словацькою мовою навчання в Ужгороді, де з кожним роком зростає інтерес до навчання. Згодом, в бібліотеці Ужгородського національного університету було відкрито виставку під назвою «Мілан Рас-

тіслав Штефанік – видатний словацький та європейський дипломат».

За матеріалами Пряшівського самоврядного краю, відділу комунікації і міжнародних відносин.

Від редакції: Як правило, українська сторона включає у склад делегації також представників словацької національної меншини в Україні, яка і тепер стала учасником переговорів між делегаціями. Натомість такої уваги не помічаємо з словацької сторони до представників української національної меншини в Словаччині, хоча вона і далі є одним з найважливіших чинників у розвитку сучасних словацько-українських культурних і літературних взаємин і пропагування словацької культури і літератури в Україні. На тлі такої неуваги властей явно можна прослідкувати реальну картину самореалізації і презентації словаків в Україні і, з другого боку, українців у Словаччині.

▲ На фото (зліва): Растіслав Трнка, Рудольф Шустер, Геннадій Москаль, Мілан Маєрський.

відзначили 100-річчя закінчення Другої світової війни і виникнення Чехословацької Республіки. До підніжжя пам'ятників М. Р. Штефаніку і Т. Г. Масаріку в Ужгороді поклали вінки. Крім того, з представниками Міністерства закордонних справ та європейських питань Словачької Республіки та України обговорили подальшу співпрацю між Словачькою Республікою та Україною.

1918 рік був визначним і тим, що Підкарпатська Русь, як тоді називали нинішню Закарпатську Україну, стала складовою частиною новоствореної Чехословащини.

«Словаччина та Україна – дуже близькі до себе. Багато українських учнів і сту-

му. Тому дуже важливо, щоб ми продовжували розвивати співпрацю, спільну діяльність і підтримували проекти Європейського Союзу», – заявив голова ПСК Мілан Маєрський.

Як сказав голова КСК Растіслав Трнка, співпраця з Закарпатською областю в останні роки відставала, але поступово її вдається оновлювати: «У липні цього року ми з головою Закарпатської обласної ради домовилися про співпрацю в реалізації проектів, що фінансуються в рамках прикордонного співробітництва ENI і пріоритетів, які мають обидва регіони. Ми готуємо проект велосипедних маршрутів Михалівці – Вишне Німецьке, а також будівництва нового пункту пе-

Осінній місяць в Ублі

Теперішній час для старостів наших сіл незavidний. Представте собі центро село, в якому у 360 будинках живе лише 786 осіб: мало діточок, пару праездатних, а найбільше – пенсіонерів, зрозуміло, зі всімакими болячками. Таким селом є наша пригранична Убля, центр дальших семи сіл долини. Одні жителі пішли у світ за сталою і добре оплачуваною роботою, а інших помалу виносять на цвинтар. І якщо не зміниться ситуація до пару років, з мапи нашого краю щезне багато таких сіл, як Березовець, Руська Волова, Руська Бистра, Михайлів та інші.

▲ Глибокий уклін наймолодшого покоління і вінок червоних квітів до пам'ятника жертвам Другої світової війни – уродженцям Ублі, Михайлова і Березовця.

У жовтні ц. р., як і в інший передвиборчий час, кандидати у представницькі органи, на приматорів міст і старостів сіл публікують свої уяви, свої проекти на наступний виборчий період. Причому кожний з них знає, що їх сповнення буде залежати не тільки від фінансів, але й від робочої сили.

Ублянський сільський уряд, який 12 років очолює старостка Мгр Надежда Сірка, переінвестував в цілому, враховуючи і дотації з європейських фондів 1,976.100 євро. Оновлене село має чим похвалитися. Відремонтовані Будинки культури, шкільні павільйони, осередок охорони здоров'я, пошта, апатика, буди-

нок смутку, сільські хідники, відкрито інформаційний центр для туристів, працює бібліотека, старобинець, футбольна і пожежна команди, мультифункційна спортивна площадка, відпочинкові зони і т. п. Убля має до розпорядження 350 – 380 тисяч євро на рік. З цього треба покрити витрати на електричне освітлення села, вивезення сміття, сепарованого непотребу, на утримання чистоти хідників, вулиць, цвинтарів, футбольної площадки, на діяльність ФГ «Ублянка», на організування традиційних

(Продовження на 2 стор.)

Новообрані приматори міст

10 листопада 2018 р. в Словачькій Республіці відбулися комунальні вибори.

Друкуємо список новообраних приматорів декотрих міст у Східній Словаччині.

Пряшівський край

Пряшів – Andrea Turčanová (KDH, OĽaNO, NOVA)
Стара Любовня – Ľuboš Tomko (незалежний)
Бардіїв – Boris Hanuščák (Smer, Most-Híd, SNS).
Свидник – Marcela Ivančová (незалежна)
Гіралтівці – Ján Rubis (Smer-SD, Most-Híd)
Стропків – Ondrej Brendza (незалежний)
Меджилабірці – Vladislav Višňovský (Smer-SD)
Гуменне – Miloš Meričko (OĽaNO, KDH, SaS, Strana občanovej ľavice, Strana práce, Progresívne Slovensko, Spolu)
Снина – Daniela Galandová (незавіслá)
Сабинів – Michal Repaský (незалежний)
Липани – Vladimír Jánošík (Smer, SNS)
Попрад – Anton Danko (незалежний)
Левоча – Miroslav Vilkovský (незалежний)

Кошицький край

Кошиці – Jaroslav Polaček (SaS, KDH, SMK-MKP, NOVA, OKS, Spolu, Progresívne Slovensko)
Михалівці – Viliam Zahorčák (Smer-SD, SNS, Most-Híd, SZS)
Собранці – Pavol Džurina (незалежний)

▲ Голова Закарпатської обласної організації Національної спілки письменників України Василь Густий вітає учасників «Карпатської ватри – 2018».

Духовна сила «Карпатської ватри»

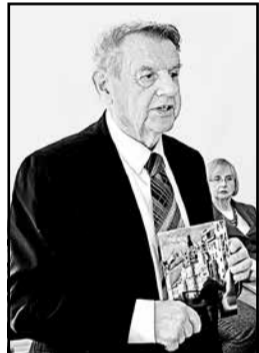
В'їзте в Ужгороді відбувся міжнародний літературний фестиваль «Карпатська ватра – 2018». Цю дводенну імпрезу (8 – 9 листопада) організатори присвятили Дню української писемності та мови.

В обласний центр Закарпатської України завітали майстри пера з різних областей, але і зарубіжні гості – літератори з Румунії, Польщі, Угорщини та делегація Спілки українських письменників Словаччини (голова СУПС Іван Яцканин, прозаїки Василь Дацей і Юліус Панько).

Фестиваль розпочався відкриттям книжкової виставки «Літературне добросусідство у сайві «Карпатської ватри», де були представлені твори

писемників сусідніх областей, але і творчий доробок українських письменників Словаччини та інших сусідніх держав. Про взаємну співпрацю могли багато підказати експонати виставки «Із перекладацької пиви». У цій частині свята голова Національної спілки письменників України Михайло Сидоржевський вручив письменнику Іванові Яцканину «Почесну відзнаку» Національної спілки письменників України за виразний внесок у літературне добросусідство між Словаччиною і Україною.

Цьогорічну «Карпатську ватру» відвідав і заступник міністра культури України Юрій

▲ Письменник Василь Дацей і його книга «Карнавал» перед студентами-філологами.

Рибачук, який звернувся до присутніх такими словами: «Торік ми День української писемності й мови відзначали на Луганщині, 40 кілометрів від лінії фронту. Ми бачили, який великий відступ це свято знайшло в серцях людей. Цьогоріч Міністерство культури вирішило прокласти місток через усю країну: від Луганщини до Закарпаття. Хочеться зустрітися з людьми, які творять сучасне обличчя української літератури».

Складовою частиною «Карпатської ватри» була і презентація книги «Юрій Керекеш у спогадах і доброму слові». Йдеться про видання статей, спогадів та інших

▲ Прозаїк Юліус Панько презентує в Ужгородському національному університеті свою повість «Повний мішок правди», яку видано ужгородське видавництво «TIMPANI».

матеріалів про життєтворчість цього закарпатського українського письменника.

Святковий літературний вечір з нагоди Дня української писемності та мови і відкриття п'ятого літературного фестивалю «Карпатська ватра» розпочався в Закарпатському обласному академічному театрі ляльок. При цій нагоді виступив і голова Спілки українських письменників Словаччини Іван Яцканин, який наголосив: «Художнє слово, поезія, пісня не знають кордонів. Рідна українська мова єднає українців, де б вони у світі не були. Пам'ятаймо: Україна є, Україна буде! Тож зберігаймо і утверджуємо нашу рідну українську мову!».

У ході літературного фестивалю відбулася творча зустріч письменників із студентами-філологами Ужгородського національного університету. Нові імпульси у роботу окремих письменницьких організацій приніс круглий стіл – «Традиції, здобутки, перспективи літературного добросусідства». П'ята цьогорічна «Карпатська ватра» завершилася урочистостями «Нас єднає українська мова».

(яф)

▲ З вітальним словом виступив голова НСПУ Михайло Сидоржевський.

Підготовка плану діяльності на 2019 рік

13.11.2018 р. в Кошицях під керівництвом в.о. голови ЦР СРУСР Павла Богдана відбулось виїзне засідання Президії ЦР СРУСР, на яке були запрошені і члени Президії Регіональної ради Союзу в Кошицях.

Президія схвалила звіт про хід 28 Фестивалю духовної пісні в Снині і доручила приступити до підготовки плану діяльності Союзу на наступний рік, розробити списки діючих в середовищі русинів-українців колективів народної художньої творчості та ювілеїв, які припадають на 2019 рік, прийняти міри для проведення певних санітарних та неминучих ремонтних робіт на будинку Регіональної ради СРУСР в Кошицях. (Союз русинів-українців СР в сучасному є власником двох будинків – в Пряшеві і в Кошицях). Президія прийняла інформацію про діяльність редакції газети «Нове

життя» в 2018 р. і постановила провести 5 засідання Центральної ради СРУСР 15.12.2018 р. в Пряшеві.

За рішенням Президії заступника голови РР Союзу в Кошицях

Юрія Магура було нагороджено золотою медаллю за його особистий вклад в розвиток культури русинів-українців і з нагоди його 70-річчя.

-мі-

▲ На фото: Юрій Магур (посередині) в колі членів Президії ЦР СРУСР і активістів Союзу в Кошицях.

Осінній місяць в Ублї

(Закінчення з 1 стор.)

свят народної культури, акції спортсменів і т. п. Отже, всюди потрібні гроші і, головне, працювати руки. Іх, у разі потреби, щиро подавало старостці Ублї 66 членів Основної організації пенсіонерів «Єднота» Словаччини. На 11 чолі стоїть від 20-го квітня 2010 р. Анна Шулич, котра довгі роки працювала в сільському уряді у Дуброві. Спочатку організація пенсіонерів мала 25 членів, а в цьому році старостка Ублї вітала на зустрічі з нагоди Дня пошани до старших уже на сорок членів більше. Вдячними словами, гарно оформленим Листом подяки за активну працю для села і сувеніром – порцеляновим горнятком із зображенням на ньому Ублї з пташиною перспективи – вона обдарувала найактивніших старших родаків. Серед пенсіонерів є учасники різних спортивних місцевих та окружних змагань, туристичних походів у Малий Березний (Україна) і с. Рунина, естафетного бігу миру і т. п. Вісім членів відпочивало в купелях Ружбахи, щороку організуються поїздки у Шарошпатацькі термальні купелі (Угорщина), незабутні зустрічі пенсіонерів і молодого покоління, поєднані з бесідою, художньою програмою і погощенням. Старі обивателі Ублї щороку допомагають Сільському уряду та Союзу русинів-українців СР організувати популярний з обох боків Ужанської долини фольклорний фестиваль, включаються в окружні огляди декламаторів з художнього слова, у вересні «Ублянська» дуже успішно репрезентувала русько-українську пісенну культуру на загальнословачському огляді таких же вибраних фольклорних колективів національностей Словаччини. Про це явно свідчить і той факт, що члени «Ублянки», на прохання організаторів, разом з учасниками і публікою завершили огляд могутнім співом нашого «Живіте, людіе...». З таким же успіхом вони виступали на фестивалях в селах Підгородь,

Іновець та інде, представилися на жовтневій окружній осінній виставці плодів у Снині. Крім виставки вишивок, присутнім смакували вублянські печені пироги, голубки і коченятина – спеціалітет старостки Н. Сірки. Отже, пенсіонери Ублї належать до рядів найактивніших не тільки в Снинському окрузі.

До цьогорічних жовтневих подій Убля записала і святкування 75-ої річниці визволення села 161-ою стрілецькою дивізією В. І. Новожилова (27.X. 1944 р.). День перед тим, у Будинку культури, відбулася зустріч двох генерацій, яку підготували Сільський уряд, дирекція школи та комітет 18-членної місцевої організації Спілки антифашистських борців, головою якої є Мгр Марія Камозін, донька Яна Кочана, одного із 42-ох ублянців – добровільних учасників боїв проти гітлерівських фашистів. Старостка привітала зокрема наймолодших – учнів Ублянської ОШ, в якій навчання 74-ох учнів із семи сіл долини (!) забезпечує вісім учителів (до речі, в 1978 р. було 323 учні, в 1987 – 235 учнів і 17 педагогів). Нині директоркою школи є Мгр Марія Каратник. Вона, як і весь педколектив, велику увагу приділяє також вивченню іноземних мов (є і гурток української мови) та краєзнавства, в тім і рідного села. Школа щороку активно включається у відзначення пам'ятних дат, головню діяльність села. На цьогорічному святкуванні авторка цих рядків, уродженка Ублї д-р Ганна Чаварга, прибилизла своїм юним родакам картину пережитого нею першого дня свободи Ублї, доповнила презентацію фотографій ублян-воїнів Другої світової війни спогадом про льотчика Миколу Шингловича, який в половині серпня 1944 року був командиром партизанського аеродрому Три дуби, розповіддю про учасника II-ої парадесантної бригади СМП Юрія Більчака і танкіста армії Л. Свободи Віктора Боднара, колишнього головного

редактора українського часопису для дітей «Веселка». На прохання його доньки інж. Аліці Фецькової, яка живе в Бардієві і з-за робочих причин не могла приїхати до батькового рідного села, передала старостці Ублї машинопис художніх оповідань-спогадів, радіо-ес і п'ес для школярів, написаних Віктором Боднаром українською мовою про свої юні босі роки, життя пекарського учня, дозрівання і любов, про дні воєнні і смертоносні бої. Крім слів подяки за дарунок, старостка заявила, що журналістська і художня творчість В. Боднара будуть достойним поповненням документів про історію Ублї, виставлених у планованій кімнаті історії Ублї в просторах вже існуючого, завдяки норвезьким фондам, інформаційного центру.

Після ліквідації державних чи артільних господарств залишилось багато невирішених проблем з власністю і правом на земельні ділянки. Комітет ублянської урбаріальної і поземельної спілки, головою якої є Ян Чокіна, регулярно скликає засідання всіх своїх членів для рішення проблем, пов'язаних з урбаріатом. Одне з таких засідань відбулось 28-го жовтня ц. р., на якому було обговорено звіт комітету спілки про діяльність і господарювання за 2017 – 2018 рр., вирубу і продаж дерева, чищення ділянок після вирубу і забезпечення прав власників При вирубі лісу комітет власників урбаріату і члени контрольного ради керуються *Plánom trvalo udržateľného rozvoja hospodárenia v lese na roky 2010-2019*, яким точно вимежуються ділянки лісу і кількість вирубаного дерева у даному році. План складає лісник-фахівець – працівник вищого лісогосподарського органу. З якою ціллю? – «Рубайте, але думайте і про дальші покоління», – сказала на кінець свого виступу і на закінчення зборів старостка Ублї Надія Сірка.

Ганна ЧАВАРГА.
Фото: Інж. Івана Онуферова.

Вислови відомих людей

* * *

При стратах злочинців засудженого завжди турбують своєю присутністю священники.

У Пруссії пастор водив нещасного під сокиру, в Австрії католицький священник – на шибеницю, у Франції – під гільйотину, в Америці – на електричне крісло, в Іспанії – на крісло, де засуджено-

го душили дотепно придуманим апаратом. В Росії бородатий піп водив революціонера на смерть...

Ярослав ГАШЕК,
«Пригоди бравого вояка Швейка».

* * *

Занедбувати чуттєвий стан людини є великим недостатком, життя без нього перестав бути життям.

Томаш СЕДЛАЧЕК,
чеський економіст.

Підготував Ю. Юрась.

Виставка картин українського художника

6 листопада 2018 року в Словацько-українському культурно-інформаційному центрі в Пряшеві була відкрита чергова виставка картин. На цей свої картини показав український художник з Ужгорода Григорій Гой (нар. 1986 р.).

Художник Григорій Гой навчався в Палаці дітей та молоді в Ужгороді, а згодом розвивався і набирив навичок у художника Олександра Бокшая, який є

морти. Були в нього виставки в Києві, Ужгороді, Хорватії, Болгарії. Недавно він показав свої роботи в Бардієві.

Картини відзначаються дзвінким колоритом, мальовничістю, радісним настроєм. Художник відтворює життя мегаполісів, нестримний рух життя, яке кипить вдень і не припиняється ні вночі.

У ході вернісажу пролунали закарпатські українські пісні у виконанні учнів Пряшівської осно-

▲ Під час ювілейного вечора.

В Михалівцях відзначили ювілей Йосифа Збіглей

Вісімдесят років тому – 13.3.1938 р. народився у Стебнику Бардіївського округу наш визначний поет – МУД-р Йосиф Збіглей.

Члени Миської організації Союзу русинів-українців СР гідно відзначили вісімдесятиріччя поета. Літературно-музичний вечір, присвячений ювіляру, відбувся у четвер, 8-го листопада, в Михалівцях у ресторані «Vyškova».

Вечір за присутності ювіляра разом із дружиною відкрив заступник голови Миської організації СРУСРу Еміль Залізник, який привітав гостей, серед яких були приматор Михаловець Вільям Загорчак, віце-приматор Бенямин Банчей, заступник предности Габрієл

Дорич та заступник голови ЦР СРУСРу Віктор Бандурчин.

Урочисту промову виголосив голова Миської організації Союзу в Михалівцях Святослав Нірода, який сказав, що вся поетична творчість викликана і пройнята любов'ю до свого рідного народу. На рахунок ювіляра 20 поетичних збірок, серед них такі, як «Закрути» (1983), «Так, неспокій» (1986), «Обережно – сні!» (1987), «Літографія» (2000), «Малювання на небо» (2001). Він належить до генерації письменників, яка після 1945 р. клала основи нової, модерної літератури українців Чехословаччини.

Дебютував Збіглей в колективному збірнику «Молоді голоси» (1956).

Деякі видані поетом збірки були відзначені премією Літературного фонду ім. І. Франка. Промовляв поет не лише до читачів українських, але і в перекладі на словацьку мову. Твори Й. Збіглей були перекладені на інші мови, в тому числі на чеську.

Учасники вечора прослухали поезію Й. Збіглей, яку зачита-

ла Валерія Чернак на українській та Святослав Нірода на словацькій мові. Із словом-вітанням за місто Михалівці виступив приматор Вільям Загорчак, який вручив ювіляру художню картину. Ювіляра привітав з 80-річчям Віктор Бандурчин, який за дорученням Президії ЦР СРУСР вручив йому золоту медаль Союзу.

Після гратуляцій пролунали могутнє Многолітствіє, яке проспівали ювіляру всі присутні, після чого ювіляра поблагословив прот. Мирослав Яночко.

Вечір проходив під спів наших народних пісень, які виконали члени фольклорної групи «Zornica» з Гуменного

▲ На фото Йосиф Збіглей з дружиною, вліво Святослав Нірода.

під керівництвом Михайла Сійки. З фольклорною групою свою улюблену пісню «Перелаз, перелаз» заспівав собі і Йосиф Збіглей.

Вечір у приємній атмосфері продовжувався до пізньої ночі.

Михалівці проведенням літературно-музичного вечора за участю близько 40 людей достойно вшанували прекрасний ювілей поета Йосифа Збіглей.

–ніс-
Фото: Міріам Колесарова.

▲ Під час вернісажу. Виставку картин Григорія Гоя (на фото вправо) відкрив в.о. голови ЦР СРУСР Павло Богдан.

близьким родичем відомого закарпатського художника Йосипа Бокшая.

Малює пейзажі, квіти, натюр-

вної школи мистецтв «Дама» під керівництвом учительки музики Яни Любимової.

–мі-

Перлина, скрита в горах Наші найменші села (7)

КРАЙНЯ ПОРУБКА – KRAJNÁ PORÚBKA (окр. Свидник)

Porubka (1600), Krajna-Porubka (1808), Krajnaporubka (1863 – 1882), Krajnoporubka (1888 – 1902), Végortóvány (1907 – 1913), Porúbka (1920), Krajná Porúbka (1927).

Стат.: 1828 – 26 буд., 200 жит., 1869 – 79 жит., 1877 – 15 будинків і 104 жит., 1828 р. – 26 буд. і 200 жит., 1881 – 123 жит., 1900 – 178 жит., з т. 163 рус., 1910 – 162 жит., з т. 141 рус., 1921 – 28 буд., 150 жит., з т. 131 рус., 18 євр., 131 гр.-кат., 18 ізр., 1930 – 176 жит., з т. 153 рос., 164 прав., 1940 – 183, 1948 – 155, 1950 – 131 жит., з т. 125 рос., 129 прав., 2 гр.-кат., 1970 – 127, 1961 – 145, 1970 – 127, 1980 – 113, з т. 99 слов., 14 укр., 1991 – 23 буд. (4 незас.), 71 жит., з т. 41 слов., 26 рос., 4 укр., 69 правосл., 2 гр.-кат., 1 без., 2001 – 58 жит, з т. 17 слов., 40 рус., 7 рим.-кат., 1 гр.-кат., 49 прав., 2011 – 55 жит., з т. 14 слов., 38 рос., 1 угор., 1 ром., 1 невст., 10 рим.-кат., 42 прав., 2017 – 45 жит.

Площа хотара 373 га.

Деякі краєзнавці першу письмову згадку про Крайню Порубку пов'язують з 1582 роком, проте історик Фердинанд Уличний в монографії «Dejiny osídlenia

Šariša» і Ян Беньо в монографії «Osídlenie severného Slovenska» наводять 1600-ий рік. То було

нове поселення Маковицького панства, жителі якого ще не платили податки. Первісна назва поселення Порубка засвідчує, що виникло на місці вирубаного лісу. У тому часі тут жили 4 селянські сім'ї, сім'я шолтиса та сім'я желяра. У XVIII ст. тут поширилось вирощування стручкових рослин. Лексикон Угорщини 1773 р. наводить, що село було чисто руське. До 1-ої світової війни в США емігрувало 20 людей. Під час війни на зламі 1914-1915 рр. село зайняли російські війська генерала Брусилова. В результаті боїв між російськими та австро-угорськими військами, крім будинку школи, згоріло усе село. Під час першої ЧСР багато жителів покинуло село. У 1923 р. греко-католицькі віруючі прийняли православну віру. У міжвоєнний період продовжувалась еміграція за океан. Селяни займались землеробством, фурманкою, випалювали дерев'яне вугілля, під час сезонних робіт працювали у багатших господарів у Дем'яті, Куковій, Нижній Шебастовій. Під час 2-ої світової

війни на території села велась тяжка бої і село було значно зруйноване. У 1959 р. запроваджена

▲ Православна церква Різдва Богородиці в Крайній Порубці.

електрика, 1964 р. побудовано будинок культури, 1971 р. засновано лісо-сільськогосподарський завод. У 1910 р. побудовано будинок школи. З-за нестачі дітей 1972 р. початкову школу закрито. Після 1918 р. збудували дерев'яну церкву Різдва Богородиці. 1974 р. замість дерев'яної побудовано нову муровану православну церкву.

На цвинтарі знаходяться могили полеглих у 1-ій світовій війні.

В селі знаходиться природний заповідник Східні Карпати. Законом захищений лелека – боцян білий кожного року повертається у село. Село є членом Товариства з охорони птахів Словаччини.

В селі найчастіше побували такі прізвища: Дерцо, Бугель, Дулеба, Гойда, Грапко, Гуменик, Фаркаш, Капцала, Колцун, Крупа, Липинський, Макара, Синяр, Шурин, Тишко, Ванчишин.

Підготував Мирослав ІЛЮК.

▲ Вид на село.

Виставка і бесіда з нагоди 100-річчя закінчення Першої світової війни та виникнення Чехословаччини

У п'ятницю, 9 листопада 2018 р., в співпраці з Клубом військової історії «Бескиди» та громадським об'єднанням Підвигорлатська палета ми пригадали визначну подію в нашій історії: закінчення Першої світової війни і виникнення Чехословаччини.

Цю акцію було організовано з нагоди Дня ветеранів війни, який було встановлено на 11 листопада. Символом цього дня є червоні маки, квіти крові. Червоний мак як символ поваги до жертв війни вперше з'явився в вірші канадського лікаря Джона Мак-Крея «У полях Фландрії» (англ. *In Flanders Fields*), який був військовим хірургом.

Члени Підвигорлатської палети і разом з ними художники з дружніх асоціацій з Польщі та Угорщини намалювали більш ніж 20 картин, де маки цвітуть в різних розмірах. Представники військово-історичного клубу розповіли присутнім про те, як виникнення Чехословаччини торкнулося нашого регіону, які є найбільш поширені стереотипи, пов'язані з Першою світовою війною. Одночасно ознайомили, які акції готують на найближчі місяці.

Зузана ШВЕЦОВА,
Вигорлатська бібліотека, Гуменне.

